REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO
I POLJOPRIVREDU

KLASA: 320-01/23-01/27
UR.BROJ: 2178-04-02/07-23-2

Slavonski Brod, 14. lipnja 2023.

ŽUPAN
- o v d j e -

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
- o v d j e -

PREDMET: Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini - dostavlja se

Poštovani,

U privitku dopisa dostavljamo Vam Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2022. koje je izradio Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu na raspravu i usvajanje.

S poštovanjem,

PRIVREMENI PROČELNIK

Željko Burazović, mag.ing.agr.

REPUBLIKA HRVATSKA - BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA - UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO I POLJOPRIVREDU - SLAVONSKI BROD

UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO I POLJOPRIVREDU

KLASA: 320-01/23-01/27
URBROJ: 2178-04-02/07-23-1

Slavonski Brod, 14. lipnja 2023.

I Z V J E Š Ć E

o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2022.

Slavonski Brod, lipanj 2023. godine

SADRŽAJ:

SADRŽAJ: 2
ANALIZA POLJOPRIVREDE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2022. 4
UVOD 4
1. **Korištene poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj** 4
Biljna proizvodnja u 2022. u Brodsko-posavskoj županiji 4
2. **Upisnik poljoprivrednika** 5
3. **Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem u BPŽ** 6
Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u RH na području BPŽ 9
3.1. **Koncesija** 13
3.2. **Dugogodišnji zakup** 13
4. **Aktivnosti i programi Brodsko-posavske županije za razvoj poljoprivrede** 15
Izgradnja Sustava javnog navodnjavanja Orubica 15
5. **Biljna proizvodnja** 21
5.1.Voćarstvo i povrtlarstvo 24
5.1.2. **Voćarstvo** 24
5.1.2. **Povrtlarstvo** 25
5.1.3. **Ekološka poljoprivreda** 25
6. **Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje** 27
6.1. **Govedarstvo** 27
Izvorne pasmine goveda 28
6.2. **Svinjogojstvo** 29
Izvorne pasmine svinja 30
6.3. **Ovčarstvo** 30
Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca 31
6.4. **Kozarstvo** 31
6.5. **Peradarstvo** 32
6.6. **Konjogojstvo** 33
Izvorne i zaštićene pasmine konja 33
6.7. **Pčelarstvo** 34
7. **ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA PODRUČJU BPŽ U 2022.** 35
7.1. **Izravne potpore** 35
7.2. **Ruralni razvoj** 35
7.3. **Zajednička organizacija tržišta** 35
7.4. **Nacionalne potpore** 36
7.5. **Pomorstvo i ribarstvo** 36
7.6. **Isplaćene potpore za Brodsko-posavsku županiju u periodu od 2021.-2022.** 36
Isplata svih mjera poljoprivredne politike po županijama u 2022. godini 37
7.7. **Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda** 39
7.8. **Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora** 39
8. **Zaključna razmatranja** 41

Za izradu materijala "Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini" korišteni su slijedeći **izvori podataka**:

1. Ministarstvo poljoprivrede
2. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva
3. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
4. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
5. Državni zavod za statistiku

Materijal obradio savjetnik Davor Vlaović, univ.spec. oec, a izvjestitelj na kolegiju Župana, radnim tijelima i sjednici Županijske skupštine biti će Željko Burazović, mag.ing.agr., privremeni pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo i poljoprivredu Brodsko-posavske županije.

Popis tablica

Tablica 1:Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu 5
Tablica 2: Pregled raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem 8
Tablica 3: Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području BPŽ 9
Tablica 4: Ugovori o koncesiji 13
Tablica 5: Zaključeni ugovori o dugogodišnjem zakupu 14
Tablica 6: Projekt navodnjavanje "Orubica" ugovoreno-realizirano 16
Tablica 7: Poljoprivredne kulture i tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022. 23
Tablica 8: Broj isporučitelja kravljeg mlijeka 27
Tablica 9: Isporučene količine kravljeg mlijeka 27
Tablica 10: Ukupan broj gospodarstava, svinja svih kategorija u RH i broj krmača u BPŽ 29
Tablica 11: Broj posjednika/uzgajivača i ovaca 31
Tablica 12: Broj posjednika/uzgajivača i koza u RH i BPŽ 31
Tablica 13: Broj uzgajivača i umatičenih kljunova kokoši hrvatice na području BPŽ 32
Tablica 14: Proizvodnja peradi na području BPŽ 32
Tablica 15. Broj pčelara i pčelinjih zajednica 34
Tablica 16: Pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za BPŽ od 2021-2022. 37
Tablica 17: Ukupna isplata potpora svih mjera poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2021. do 31.12.2022. godine 38

Grafikon 1: Zasijane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj u 2022. 4
Grafikon 2:Žitarice - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022. 21
Grafikon 3: Uljarice - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022. 22
Grafikon 4: Krmno bilje - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022. 22
Grafikon 5: Voće i voćne vrste - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022. 24
Grafikon 6: . Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2017. do 2022. godine u BPŽ 26
Grafikon 7: Gospodarstva koja se bave proizvodnjom mlijeka u BPŽ od 2017. do 2022. 28
Grafikon 8: Svinjogojska gospodarstva u Republici Hrvatskoj od 2018. do 2022. 29
Grafikon 9: Ukupni broj svinja u proizvodnji 2018. - 2022 30

ANALIZA POLJOPRIVREDE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2022.

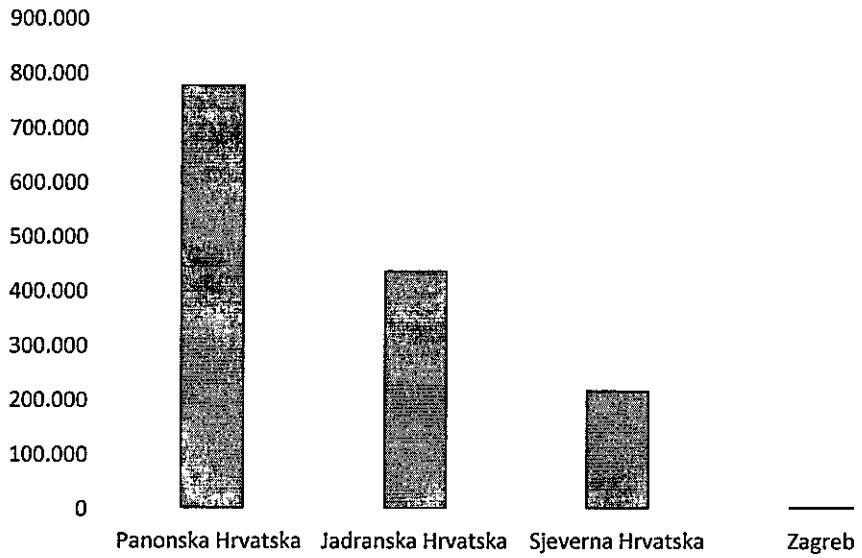
UVOD

Sukladno Programu rada Županijske skupštine za 2022. godinu, Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu izradio je materijal pod nazivom Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini kao podlogu za raspravu o stanju poljoprivrede u Brodsko-posavskoj županiji na sjednici Županijske skupštine i njenim radnim tijelima

1. Korištene poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj

Prema podacima iz Državnog Zavoda za Statistiku iz 2022. godine korištene poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj u 2022. godini iznosile su 1.445.070 ha, od toga 780.481 ha u regiji Panonska Hrvatska (53,69%), 438.919 ha u Jadranska Hrvatska (29,87%), 219.503 ha u Sjeverna Hrvatska (15,75%) i 6.167 ha na području grada Zagreb (0,67%).

Grafikon 1: Zasijane poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj u 2022.

Izvor 1: DZS

Biljna proizvodnja u 2022. u Brodsko-posavskoj županiji

Državni zavod za statistiku nije prikupljao podatke na razini županija tako da prema dosadašnjim podacima ukupna poljoprivredna površina u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 115.421 ha, od toga u vlasništvu države 43.879,37 ha (38,02%), dok je u privatnom vlasništvu 71.541,63 ha poljoprivrednog zemljišta (61,98%).

U strukturi zasijanih površina prema podnesenim zahtjevima za izravna plaćanja od ukupno 64.711,19 ha najveći dio čine žitarice 34.921,85 ha (53,97 %), krmno bilje, livade i pašnjaci 11.504,40 ha (17,78 %), uljarice 11.267,34 ha (17,41 %), višegodišnji nasadi 3.064,71 ha (4,74

%), površine koje se ne koriste u poljoprivredne svrhe 2.451,22 ha (3,79 %), povrće 405,87 ha (0,63 %), šećerna repa 268,35 ha (0,41%).

2. Upisnik poljoprivrednika

U Brodsko-posavskoj županiji se prema podacima iz 2003. godine 20.704 kućanstava bavi poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno gospodare sa 81.903 ha poljoprivrednih površina, ali je veličina posjeda na žalost kod **15.310 obiteljskih gospodarstava ispod 3 ha (73,95 %).** Poljoprivrednom proizvodnjom bavilo se 90 pravnih osoba registriranih za poljoprivrednu djelatnost gdje je također vidljiva usitnjenost posjeda odnosno potreba za okrupnjavanjem poljoprivredne proizvodnje. **Od tog broja 27 poslovnih subjekata posjeduju više od 100 ha.**

Pregled upisanih gospodarstava u Upisnik poljoprivrednika na dan 31.12.2022. godine prikazan je u tablici **1.**

Tablica 1:Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu

Red. broj	Tip gospodarstva	Broj upisanih gospodarstava			Indeks 2022./2021.
		2020.	2021.	2022.	
1.	Obiteljsko gospodarstvo	6.440	5.920	5.603	94,64
2.	Obrt	132	142	144	101,41
3.	Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo (SOPG)	634	1142	1320	115,59
3.	Trgovačko društvo	88	104	111	106,73
4.	Zadruga	18	11	11	100,00
5.	Ostalo	1	10	10	100,00
Ukupno gospodarstava BPŽ		**7.313**	**7.329**	**7.199**	**98,23**
Ukupno gospodarstava RH		**170.837**	**170.059**	**166.430**	**997,87**

Izvor 2:Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2022.)

Napomena: u tijeku je usklađivanje uvjeta poslovanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava sukladno članku 52. Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (»Narodne novine«, broj 29/18 i 32/19)

U Republici Hrvatskoj u 2022. godini u Upisnik poljoprivrednika bilo je upisano ukupno 166.430 gospodarstava, od čega je 7.199 (4,33 %) s područja Brodsko-posavske županije.

Poljoprivredna gospodarstva Brodsko-posavske županije najvećim dijelom čine obiteljska gospodarstva (77,83%), zatim slijede samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo (18,34%) obrti (2,00 %), trgovačka društva (1,54 %), zadruge (0,15 %) te ostali oblici poljoprivrednih gospodarstava (0,14 %).
U odnosu na prethodnu godinu, **broj upisanih gospodarstava u 2022. godini u Brodsko-posavskoj županiji iznosio je 7.199 i smanjio se za 130 gospodarstava ili 1,77 %,** dok se na državnoj razini smanjio za 3.629 gospodarstava ili 2,13 %.

3. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem u BPŽ

Zemljište je zbog svog sociološkog, ekološkog i gospodarskog značaja ustavom Republike Hrvatske („ Narodne novine“, br.85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) proglašeno dobrom koje je od interesa za Republiku Hrvatsku i koje uživa osobitu zaštitu države.
U razdoblju od ožujka 2018. do 2021. u Ministarstvu poljoprivrede je zaprimljeno 454 programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, od kojih je 364 dobilo suglasnost.

Izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu traže žurno raspisivanje natječaja i osiguranje dugoročnih uvjeta sigurnosti i stabilnosti korištenja državnog poljoprivrednog zemljišta. Do sada su 272 JLS objavile i dobile suglasnost za objavu javnog natječaja za zakup ukupne površine veće od 66 tisuća hektara, a prema podacima Ministarstva poljoprivrede u pripremi su 53 nova javna natječaja.

U Ministarstvu poljoprivrede iz Brodsko-posavske županije zaprimljeno je 26 Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, a suglasnost je dobilo 20 Programa.

Programi raspolaganja za koje je izdana suglasnost:

1. Općina Bebrina
2. Općina Brodski Stupnik
3. Općina Garčin
4. Općina Gornja Vrba
5. Općina Gornji Bogićevci
6. Općina Gundinci
7. Općina Klakar
8. Grad Nova Gradiška
9. Općina Nova Kapela
10. Općina Okučani
11. Općina Oprisavci
12. Općina Oriovac
13. Općina Sikirevci
14. Grad Slavonski Brod
15. Općina Slavonski Šamac
16. Općina Velika Kopanica
17. Općina Stara Gradiška
18. Općina Bukovlje
19. Općina Staro Petrovo Selo
20. Općina Rešetari

Programi koji nisu dobili suglasnost

1. Općina Cernik
2. Općina Davor
3. Općina Dragalić
4. Općina Sibinj
5. Općina Vrbje
6. Općina Vrpolje
7. Općina Podcrkavlje
8. Općina Donji Andrijevci

U razdoblju od 2019. do kraja 2021. godine u Ministarstvu poljoprivrede zaprimljeno je 226 obavijesti o raspisivanju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta ukupne površine od 54.911,73 ha, i dalo je suglasnost na 109 odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u površini od 12.280,29 ha.
Iz Brodsko-posavske županije u tom periodu poslano je 8 obavijesti o raspisivanju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta za 2.904,31 ha i dobivena je suglasnost za odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja za 4 natječaja ukupne površine 86,12 ha te je sklopljeno 15 ugovora.

Općina Bebrina raspisala je natječaj 2020. godine te je odluka o odabiru najpovoljnijih ponuda donesena u rujnu 2022. godine, te je 19.04. 2023. godine dobivena suglasnost Ministarstva poljoprivrede, u 2023. godini sklopiti će se ugovori i zatražiti prethodnu suglasnost Županijskog državnog odvjetništva i nakon toga uvođenje u posjed.

Općina Brodski Stupnik po usvojenom Programu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u 2020. godini raspisala je natječaj za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske za 4,7695 ha, te po provedenom natječaju zaključila tri ugovora o zakupu, i 2020. raspisan je Javni natječaj za prodaju poljoprivrednog zemljišta koji je okončan 2021, godine. Po javnom natječaju zaključeno je sedam ugovora o prodaji za 8,3883 ha, u 2022. godini nisu raspisivali natječaj i planiraju u 2023. godini donijeti Izmjene i dopune Programa raspolaganja.

Općina Bukovlje donijela je odluku o raspisivanje natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH (Službeni vjesnik BPŽ br 41/2021.) te je na 15. sjednici Općinskog vijeća 29.03. 2023. godine donijela odluku o izboru najpovoljnijih ponuda i zatražili mišljenje BPŽ i suglasnost Ministarstva poljoprivrede.

Općina Garčin je raspisala natječaj za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini te je natječaj u tijeku, u 2023. godini planiraju završiti aktivnosti u svezi navedenog natječaja i zatražiti suglasnost Ministarstva poljoprivrede.

Općinsko vijeće Općine Klakar na 16. sjednici održanoj 28. studenog 2022. godine donijelo je odluku o raspisivanju natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta u katastarskim općinama: Ruščica, Gornja Bebrina, Klakar i Donja Bebrina, objavljen je na web stranici Ministarstva poljoprivrede i u Posavska Hrvatska 02.12. 2022. godine. Predmetni natječaj je u tijeku.

Općina Oriovac je raspisivala natječaj za zakup i prodaju u 2020. godini i na zaključene ugovore dobivene su suglasnosti u 2021. godini, u zakup je dano 77,55 ha i prodano je 13,80 ha držanog poljoprivrednog zemljišta, u 2022. godini raspisan je natječaj za zakup poljoprivrednog zemljišta ukupne površine 66 ha i čekaju suglasnost Ministarstva poljoprivrede na isti.

Općina Velika Kopanica raspisala je javni natječaj 17. 05. 2022. godine za zakup dijela poljoprivrednog zemljišta površine 93,4353 ha, uz prethodno dobivenu suglasnost Ministarstva poljoprivrede. Županijsko državno odvjetništvo nije dalo suglasnost na nacrte ugovora te je tražilo usklađivanje katastarskih čestica s provedenom katastarskom izmjerom , te je nakon toga dobivena suglasnost ŽDO i u veljači 2023. godine zaključena su 3 ugovora sa zakupcima i uvode se u posjed.

Ostale Općine i Gradovi s područja Brodsko-posavske županije nisu provodile natječaje u 2022. godini nego usklađuju Program raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem s

Zakonom o poljoprivrednom zemljištu i najavljuju izmjene i dopune Programa kao i natječaje u slijedećem razdoblju.
Na području Brodsko-posavske županije bila je provedba raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem kako slijedi:

2013. godina – ukupno 6.753,4397ha od čega:
Zakup na 50. god. – 52,3473ha i
Privremeno raspolaganje do 5. god. – 6.701,0924 ha

2014. godina – ukupno 1.692,7267ha od čega:
Zakup na 50. god. – 411,8767ha
Zakup na 50. god. ribnjaci – 1.270,8500ha
Privremeno raspolaganje do 5. god. – 10,0000ha

2015. godina – 1.743,4539 ha od čega:
Zakup na 50. god. – 58,3700ha
Privremeno raspolaganje do 5. god. – 482,4126ha
Prodaja izravnom pogodbom – 8,0400 ha
Davanje na korištenje – stočari – 1.194,6313 ha

2016. godina – 2.324,93 ha od čega:
Zakup na 50 godina (Dragalić i Sikirevci) – 55,068 ha
Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda – 1.261,54 ha
Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu – 1.008,33 ha
2017. godina – aktivnosti na donošenju novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN br. 20/2018.), koji je stupio na snagu 09. ožujka 2018. godine i Pravilnika o dokumentaciji potrebnoj za donošenje Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljište u vlasništvu RH

Prodaja izravnom pogodbom od 2015. do 08.05.2020. – 35,1660 h

Tablica 2: Pregled raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem

Oblik raspolaganja	**Zbroj površina (ha)**	**Udio u ukupnom (%)**
Koncesija	1.520,4859	5,33
Prodaja državnog zemljišta	6.748,4936	23,66
Prodaja izravnom pogodbom	35,1660	0,12
Dugogodišnji zakup	1.834,285	6,43
Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda	1.261,5400	4,42
Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu	1.008,3300	3,54
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	4.020,6123	14,10
Zakup	9.899,3105	34,71
Zakup ribnjaka	1.861,0528	6,53
Zakup zajedničkih pašnjaka	331,6650	1,16
UKUPNO	**28.520,9411**	**100**

Izvor 3: Ministarstvo poljoprivrede

Od ukupno evidentiranih **43.879,3700 ha** državnog poljoprivrednog zemljišta na području 28 jedinica lokalne samouprave **Brodsko posavske županije, iz tablice 2. vidljivo je da se raspolagalo sa 28.520,9411 ha ili 64,99 %, dok je potrebno uskladiti i evidentirati preostalih 15.358,4289 ha ili 35,01 %.**

Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u RH na području BPŽ

Do 2017. godine zaključeno je 146 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem mirnog posjeda ukupne površine od 1.261,54 ha te 55 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem isteklih ugovora o zakupu ukupne površine od 1.008,33 ha na području jedinica lokalne samouprave kako je prikazano u tablici 3.:

Tablica 3: Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području BPŽ

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
BEBRINA	**7**	**86,6622**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	86,6622
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
BRODSKI STUPNIK	**3**	**9,5024**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	2,6340
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	6,8684
BUKOVLJE	**16**	**44,2037**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	16	44,2037
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
CERNIK	**0**	**0,0000**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DAVOR	**1**	**413,4629**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	413,4629
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
DONJI ANDRIJEVCI	**12**	**129,6424**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	44,0471
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	6	85,5953
DRAGALIĆ	**11**	**36,8738**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GARČIN	**22**	**128,9647**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	11	92,0909
GORNJA VRBA	**6**	**145,3282**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	99,5761
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	45,7521
GORNJI BOGIĆEVCI	**4**	**24,7373**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	24,7373
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GUNDINCI	**6**	**48,7383**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	48,7683
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
KLAKAR	**4**	**148,6558**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	148,6558
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
NOVA KAPELA	**9**	**54,5694**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	5	12,5051

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	4	42,0643
OKUČANI	**0**	**0,0000**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
OPRISAVCI	**12**	**61,4723**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	34,1297
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	1	27,3426
ORIOVAC	**17**	**112,6991**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	14	28,4702
Zaključeni ugovori o privr. korištenju temeljem isteklih ugovora	3	84,2289
PODCRKAVLJE	**4**	**4,0353**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	4,0353
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
REŠETARI	**0**	**0,0000**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIBINJ	**7**	**248,9931**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	248,9931
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIKIREVCI	**2**	**12,7834**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	12,7834
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARA GRADIŠKA	**4**	**56,3724**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	56,3724

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARO PETROVO SELO	**7**	**231,8908**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	36,5039
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	5	195,3869
VELIKA KOPANICA	**38**	**433,1139**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	18	46,7678
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	20	386,3461
VRBJE	**4**	**16,4335**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	16,4335
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
VRPOLJE	**3**	**6,9362**
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	3	6,9362
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
UKUPNO PRIVREMENI ZAKUP MIRNI POSJED	**146**	**1.261,54**
UKUPNO PRIVREMENO KORIŠTENJE ISTEKLI UGOVORI	**55**	**1.008,33**

Izvor 4: Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu BPŽ

3.1.Koncesija

Zaključeno je 8 ugovora o koncesiji na rok od 30 godina u ukupnoj površini od 1.520,48 ha i godišnjom naknadom od 686.351,87 kn, a vidljivo je u tablici 4.

Tablica 4: Ugovori o koncesiji

NAZIV PRAVNE OSOBE	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA GRAD	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGRO-KADIĆ D.O.O.	1	30.06.2009.	V.Kopanica/Gundinci	144,1288	70.719,46
EURO TIM D.O.O., ORIOVAC	1	05.09. 2006.	BRODSKI STUPNIK	359,7158	110.000,00
	2	24.10.2008.	SIBINJ	446,1168	280.507,22
	UKUPNO EURO TIM D.O.O.			**805,8326**	**390.507,22**
KARAVIDOVIĆ D.O.O.	1	12.3.2009.	GUNDINCI	89,8164	42.035,34
ORKIĆ D.O.O.	1	12.03.2009.	GUNDINCI	100,6978	38.614,40
PPK D.O.O. NOVA GRADIŠKA	1	20.06.2006.	DAVOR	240,0458	88.000,00
	1	30.10.2006.	DRAGALIĆ	139,9645	56.475,45
	UKUPNO PPK N. GRADIŠKA			380,0103	144.475,45
UKUPNO	**8**	**UKUPNO**		**1.520,4859**	**686.351,87**

Izvor 5: Ministarstvo poljoprivrede

3.2.Dugogodišnji zakup

Do 2017. godine na području Općine Dragalić i Sikirevci zaključeno je 6 ugovora za zakup na 50 godina u ukupnoj površini od 55,068 ha.

Sveukupno je zaključeno 16 ugovora za dugogodišnji zakup u površini od 1.834,2856 ha s godišnjom naknadom od 1.948.041,76 kn kako je prikazano u tablici 5.

Tablica 5: Zaključeni ugovori o dugogodišnjem zakupu

NAZIV PRAVNE OSOBE I ADRESA	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGROVRPOLJE D.O.O.	1	18.05..2011.	VRPOLJE	92,6143	113.897,06
PZ ZBOR	1	27.05.2011.	VRPOLJE	88,3158	108.610,78
KULAŠ D.O.O.	1	03.06.2011.	VRPOLJE	29,0520	35.728,14
PZVOĆAR ČAJKOVCI	1	03.06.2011.	VRPOLJE	61,9415	76.175,66
ŠIRJAN D.O.O.	1	25.07.2011.	NOVA GRADIŠKA	365,7104	432.050,26
LUMA PROM D.O.O.	1	11.01.2011.	REŠETARI	101,9662	60.000,00
GOLF D.O.O.	1	06.05.2011.	STARO P. SELO	215,3192	176.899,50
STOČAR	1	13.07.2012.	STARO P. SELO	281,7585	218.633,10
PPK D.O.O.	1	09.05.2013.	STARO P. SELO	410,7122	539.017,94
PROIZVODNJA BABIĆ	1	07.07.2012.	STARO P. SELO	131,8275	187.029,32
	1	2016.	DRAGALIĆ	11,7898	
	5	2016.	SIKIREVCI	43,2782	
UKUPNO	**16**	**UKUPNO**		**1.834,2856**	**1.948.041,76**

Izvor 6:Ministarstvo poljoprivrede

4. Aktivnosti i programi Brodsko-posavske županije za razvoj poljoprivrede

Ulaganja u poljoprivredu Brodsko-posavske županije, nakon rebalansa, planirana u ukupnom iznosu od 6.879.757,95 kn, **realizirana su u iznosu 6.704.066,74 kn ili 97,45 %.**

Izgradnja Sustava javnog navodnjavanja Orubica

Izgradnja sustava javnog navodnjavanje Orubica, najveći pojedinačni projekt u Brodsko-posavskoj županiji koji se gradi sredstvima EU fondova, odnosno putem Mjere M04, a njegova realizacija u velikoj mjeri pomoći će razvoju poljoprivrede. Projektom se planira navodnjavati 326 ha poljoprivrednih površina na području Općine Davor vodom iz rijeke Save.

Sustav javnog navodnjavanja obuhvaća:

1. AB ulazna/zahvatna građevina na rijeci Savi.
2. Dovodni cjevovod od zahvata do CS Orubica 1, PE DN 1000 mm duljine 17,16 m.
3. CS Orubica 1, ukopana u potpunosti, kapaciteta 338,50 l/s s pripadajućom strojarskom i elektroopremom.
4. Spojni cjevovod S-1 od CS Orubica 1 do CS Orubica 2, DUCTIL DN 500 mm duljine 50,85 m.
5. Objekt za elektroopremu s pripadajućom opremom.
6. CS Orubica 2 (uključuje objekt CS, retencijski bazen, taložnicu i zasunsko okno) ukupnog kapaciteta cca. 292 l/s s pripadajućom strojarskom i elektroopremom.
7. Tlačna distribucijska mreža cjevovoda, PEHD/DUCTIL DN 110 – 500 mm duljine 13.885,06 m.

Brodsko-posavska županija i Hrvatske vode partnerski sudjeluju u realizaciji ovog 45.283.895,00 kuna vrijednog projekta. Stvarno ugovoreni i administrativni troškovi građenja sustava iznose **29.946.152,58 kn s PDV-om**, dok je ostatak od 15.337.742,42 kn rezerva u tijeku provedbe projekta (npr. nepredviđeni radovi-izmjene ugovora o građenju, izmjene i dopune projektne dokumentacije, kontrola projekta i sl.).

Za troškove građenja i održavanja sustava javnog navodnjavanja Orubica u 2022. godini planirano je 595.729,01 kn u županijskom proračunu, a isplaćeno je 503.248,41 kn ili 7,51% od ukupno realiziranih sredstava Upravnog odjela za gospodarstvo i poljoprivredu, za usluge tekućeg i investicijskog održavanja, komunalne usluge, premije osiguranja, troškove energije i ostale rashode poslovanja.

Tablica 6: Projekt navodnjavanje "Orubica" ugovoreno-realizirano

Opis radova	Izvođač/Izvršitelj	Rok trajanja Ugovora	Ugovoreno s 12.04.2021. (kn s PDV-om)	Realizirano 2008-12.04.2021.	Indeks
			34.826.116,64	**29.930.992,93**	*86*
Radovi na građenju +D1+D2+D3	VODOTEHNIKA d.d. Zagreb i BRANA d.o.o. Virovitica	23.11.2021.	29.946.152,58	25.313.592,38	*85*
Priključenje na elektroenergetski sustav + D1	HEP d.d. Elektra Slavonski Brod	Izvršeno 2020.g.	696.875,00	696.875,00	*100*
Stručni nadzor (geotehnički, geodetski, građevinski, strojarski i elektrotehnički) +D1+D2+D3	Sedra consulting d.o.o. Zagreb	23.11.2021.	618.040,18	525.202,82	*85*
Stručni projektantski nadzor +D1	Institut IGH d.d. Zagreb	23.11.2021.	156.125,00	105.875,00	*68*
Koordinator II zaštite na radu +D1	Sedra consulting d.o.o. Zagreb	23.11.2021.	72.250,00	57.275,00	*79*
Arheološki nadzor	Gradski muzej Nova Gradiška	23.11.2021.	6.000,00	0,00	*0*
II. izmjene i dopune glavnog i izvedbenog projekta	Institut IGH d.d. Zagreb	lipanj 2021.	185.000,00	86.500,00	*47*
Arheološko rekognosciranje terena na katastarskim česticama	Kaducej d.o.o. Split	Izvršeno 2018.g.	20.250,00	20.250,00	*100*
Elaborat vodoistražnih radova - utvrđivanje lokacija i broja piezometara na istočnom dijelu sustava (mjera zaštite okoliša)	Geokon-Zagreb d.d. Zagreb	Izvršeno 2020.g.	38.125,00	38.125,00	*100*
Kontrola II. izmjene i dopune glavnog projekta (GTK)	Građevinski fakultet Zagreb	Izvršeno 2020.g.	6.250,00	6.250,00	*100*
Ostali troškovi investicije 2008-2018 (projektna i studijska dokumentacija, pravna pomoć i sl.)	Razni izvršitelji	Izvršeno 2008.-2018.g.	3.081.047,73	3.081.047,73	*100*

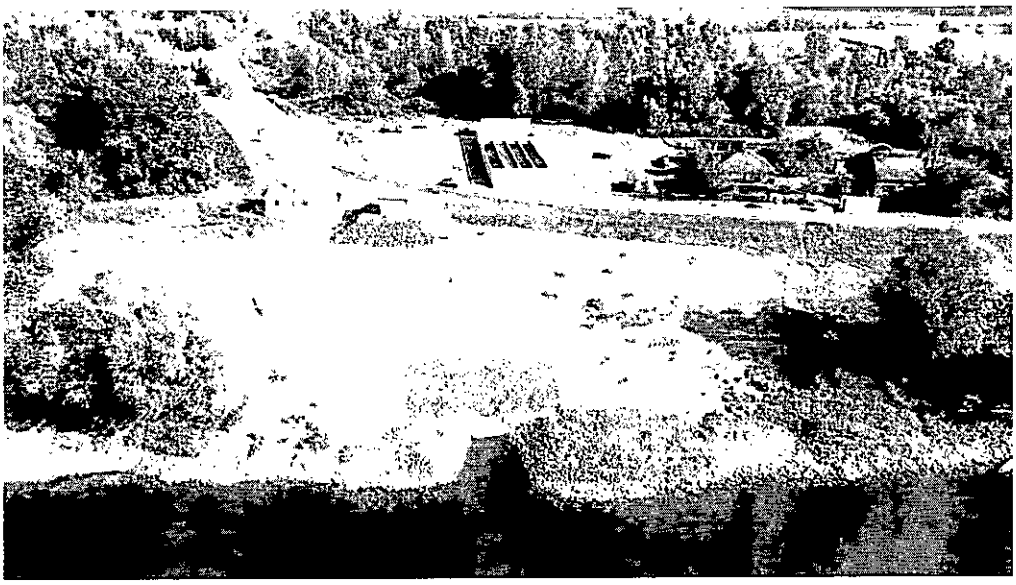
Izvor 7: Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu

Kronologija radova na građenju SJN Orubica u 2021.

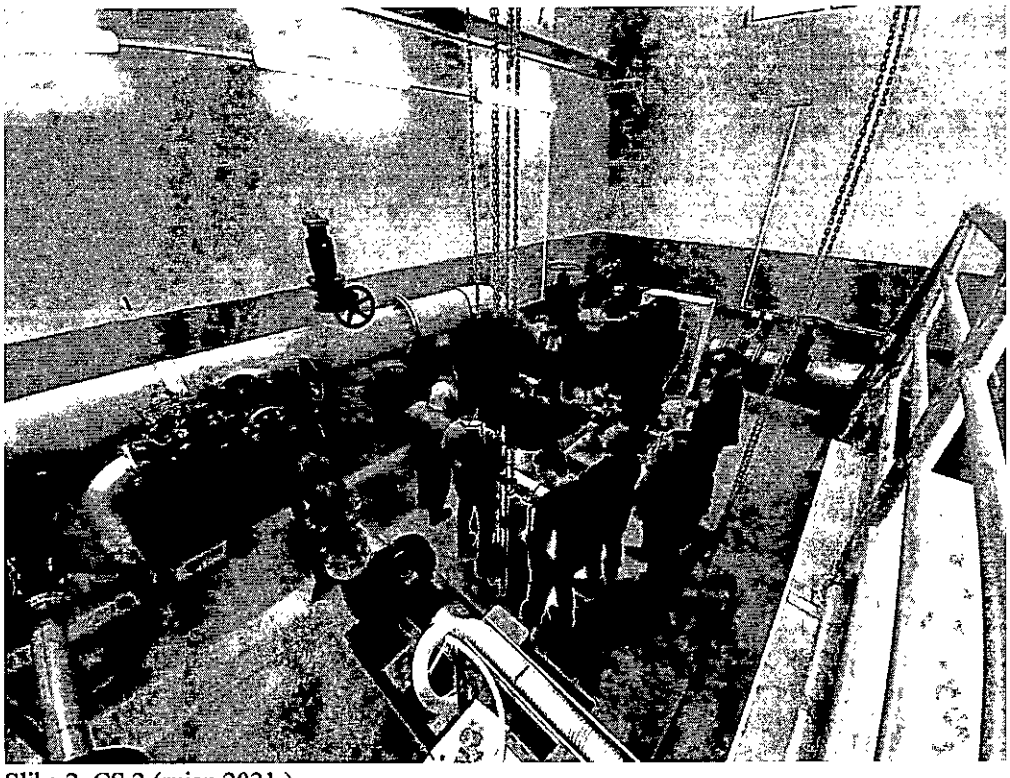
- Na temelju Zahtjeva za produljenjem roka trajanja Ugovora o financiranju/projekta, odnosno krajnjeg roka za dostavu zadnjeg zahtjeva za isplatu Korisnika potpore Brodsko-posavske županije od 02.07.2021., a zaprimljenim 08.07.2021. u Agenciji za plaćanje u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju, dostavljeno je Odobrenje APPRRR od 29.07.2021. čime je novi krajnji rok dovršenja projekta 31.12.2021,
- dana 26.05.2021. ishođena je II. izmjena i dopuna Rješenja za građenje od strane nadležnog tijela s Potvrdom istog od 25.06.2021. da je pravomoćna od dana 21.06.2021. (navedena II. izmjena i dopuna Rješenja za građenje s Potvrdom kao i pripadajuća II. izmjena i dopuna glavnog projekta, a sukladno Pravilniku o provedbi mjere (NN 62/16, 101/17 i 111/18),
- sklopljen je Ugovor o hidrogeološkim radovima (istražni piezometri) za potrebe sustava javnog navodnjavanja Orubica dana 12.10.2021. između Hrvatskih voda, Korisnika potpore i Geokol d.o.o., sve sukladno mjerama zaštite okoliša iz Rješenja nadležnog tijela i prethodno izrađenog elaborata/programa, a koja se trebaju provesti prije stavljanja sustava u funkciju i čine osnovu za monitoring u fazi eksploatacije koja će realno biti s početkom vegetacijske sezone u 2022. godini kad počinje navodnjavanje poljoprivrednih kultura,
- radovi su završeni 23.07.2021., Uporabna dozvola je ishođena 16.09.2021. od nadležnog tijela s Potvrdom istog o pravomoćnosti od 17.09.2021., sve u ugovorenim rokovima,
- primopredaja Investitoru i okončani obračun je obavljena 29.09.2021., a Jamstvo za otklanjanje nedostataka u garantnom periodu su dostavljena s 07.10.2021., sve u ugovorenim rokovima,
- Vodopravna dozvola za korištenje voda ishođena je 29.10.2021. od nadležnog tijela Hrvatskih voda sukladno Zahtjevu za ishođenje i važećem Zakonu o vodama i pripadajućim podzakonskim propisima, ista je predana APPRRR u okviru zadnjeg Zahtjeva za isplatu br. 4. od 23.12.2021. godine,
- prema dinamici priključenja krajnjih korisnika, razvoj je planiran linearno kroz prvih 5 godina (2022.-2026. godina), odnosno prva godina 20% (63 ha) površina pod navodnjavanjem, druga 40% (126 ha), treća 60% (188 ha), četvrta 80 % (251 ha) i peta 100% (314 ha), u kojem razdoblju je planirano da se od strane krajnjih korisnika uz određeni broj mladih poljoprivrednika ostvari planirana struktura poljoprivredne proizvodnje s većim udjelom visoko dohodovnih kultura u odnosu na sadašnju proizvodnju i nabavi oprema za navodnjavanje na parcelama.

Ukupna vrijednost investicije iznosi cca. 35,3 mil. kn sa PDV-om od čega su radovi sufinancirani u slijedećim postotnim iznosima:

- ***Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (PRR 2014-2020 - EAFRD) – 75 %***
- ***Državni proračun (MIN+PRR 2014-2020 -DP) - 19 %***
- **Županijski proračun - 6 %.**

Slika 1. Objekti (rujan 2021.)

Slika 2. CS 2 (rujan 2021.)

Slika 3. Spojno okno (hidrant) (rujan 2021.)

U 2022. godini planirano je u Županijskom proračunu 850.000,00 kn za aktivnosti kapitalnog projekta budućeg sustava navodnjavanja Bid, a realizirano je 843.750,00 kn ili 12,59 % ukupnih sredstava Upravnog odjela, za troškove izrade osnovne projektne dokumentacije (idejni projekt, elaborat zaštite okoliša, studije izvodivosti i dr.).

Ulaganje u programe biljne i stočarske proizvodnje iznosilo je 3.851.621,36 kn ili 57,45% odnosi se na:

1. Regionalni centar za biotehnološka istraživanja i razvoj Brodsko – posavske županije d.o.o.
2. Razvoj lovstva i obnova matičnog fonda divljači
3. Potpora radu 3 LAG-a: Zapadna Slavonija, Posavina i Slavonska Ravnica
4. Program mjera protiv trihineloze i ostalih zaraznih bolesti svinja te neškodljivo uklanjanje životinjskog otpada
5. Sredstva za projekte za unaprjeđenje stočarske proizvodnje, umjetno osjemenjavanje i biljne proizvodnje
6. Povećanje broja svinja i poboljšanje kvalitete svinjskog mesa na obiteljskim gospodarstvima Brodsko-posavske županije u provedbi županijske udruge svinjogojaca
7. Rad konjogojskih i ostalih udruga poljoprivrednika
8. Kontrola plodnosti tla i unapređenje biljne proizvodnje
9. Sredstva za program „Lokalno2go" pametna tržnica i prodaja proizvoda OPG-a BPŽ
10. Sredstva za potpore osnivanja i rad udruga u poljoprivredi
11. Sredstva za potpore nastupa OPG-a na sajmovima, izložbama, natjecanje orača
12. Potpore mladim poljoprivrednicima
13. Subvencije poljoprivrednicima

1. **Potpore za unaprjeđenje govedarstva krava prvotelki svih pasmina na području BPŽ U 2022. godini**

Programom potpore obnove stada u govedarstvu na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini dodjeljivale su se potpore male vrijednosti, a u cilju održavanja zaposlenosti te postojeće razine proizvodnje na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u sektoru govedarstva, odnosno povećanja brojnosti grla na području Brodsko-posavske županije i stvaranja viška kvalitetnog rasplodnog materijala koji će pomoći pokretanju proizvodnje mlijeka i prodaji goveda za domaće i inozemno tržište.

Potpore male vrijednosti podrazumijevaju dodjelu bespovratnih novčanih sredstava iz Proračuna Brodsko-posavske županije koja su u 2022. godini realizirana u iznosu **1.030.401,83 kn ili 15,37 % ukupnih ulaganja, za unaprjeđenje govedarstva krava prvotelki svih pasmina.**

Ukupno je 77 OPG-a ostvarilo potpore male vrijednosti za unapređenje govedarstva, uzgoj krava prvotelki.

2. **Ostale aktivnosti**

Tekuće donacije u iznosu od **475.045,14 kn ili 7,09 %** ukupnih sredstava, a odnose se na:

- sufinanciranje građevina detaljne melioracijske odvodnje
- Izrada katastra nekretnina
- usluge promidžbe i informiranja i intelektualne usluge
- dani zajmovi državnom proračunu
- naknade za rad u predstavničkim tijelima

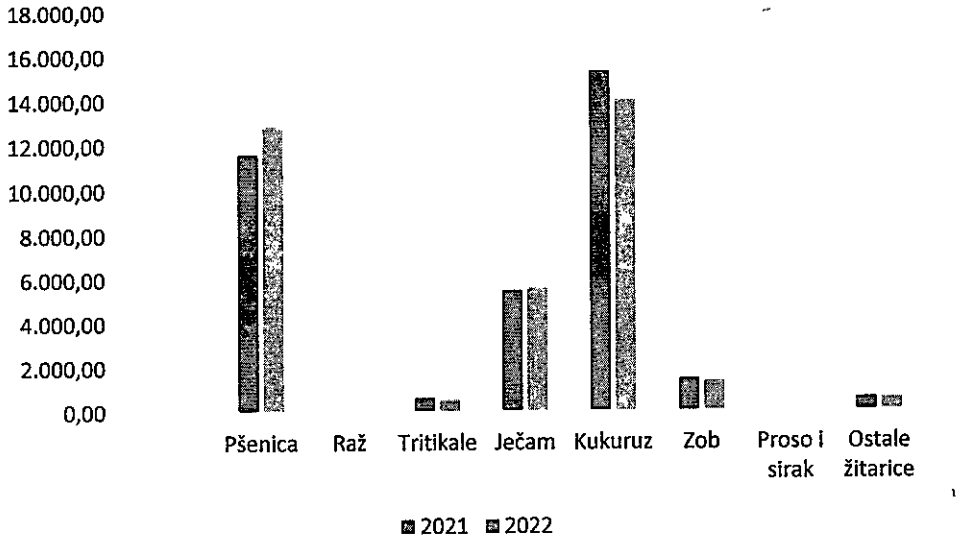
5. Biljna proizvodnja

Iz tablice 7. vidljiv je prikaz poljoprivednih površina po kulturama u 2021. godini prijavljenih u sustav za izravna plaćanja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Ukupna poljoprivredna proizvodnja u 2022. godini na području Brodsko-posavske županije odvijala se na 64.711,19 ha što je povećanje za 226,06 ha ili 0,35 % poljoprivrednih površina u odnosu na 2021. godinu.

Najveća zasijanost poljoprivrednih površina u 2022. godini je tradicionalno sa žitaricama na 34.921,94 ha što je 123,20 ha ili 0,35% manje u odnosu na 2021. godinu. Žitarice čine najviši udio od 53,97 % u ukupnim poljoprivrednim površinama.

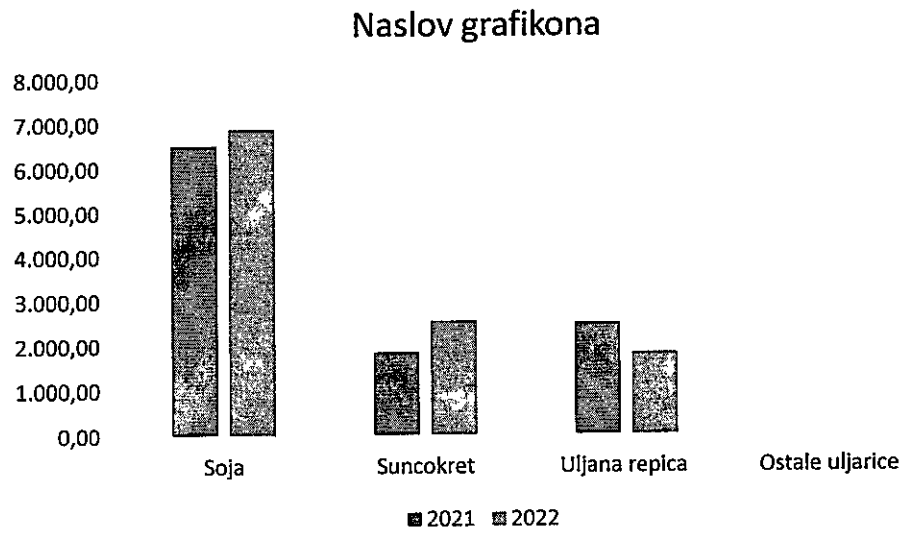
Grafikon 2:Žitarice - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022.

Izvor 8: APPRRR

Dohodovnija proizvodnja uljarica bila je na 11.267,94 ha što je više za 376,02 ha ili 3,45% u odnosu na 2021., a u ukupnim površinama participiraju s 17,41 %. Kod uljarica zabilježeno je povećanje na proizvodnim površinama soje koja se odvijala na 6.884,72 ha što je za 365,53 ha ili 5,61 % više zasijanih površina u odnosu na prethodnu godinu.

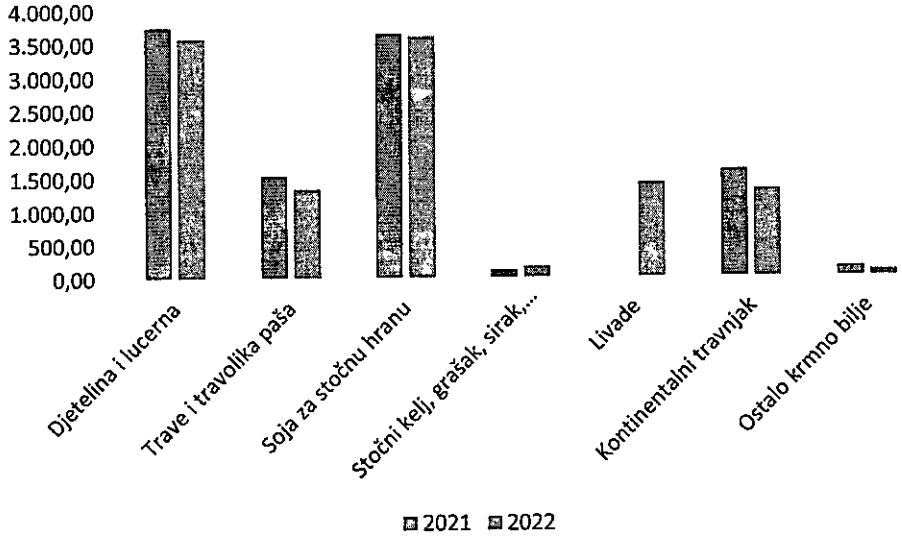
Grafikon 3: Uljarice - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022.

Izvor 9: APPRRR

Površine pod krmnim biljem, livadama i pašnjacima iznose 11.504,40 ha što je za 893,83 ha manje ili 7,21 % u odnosu na 2021. godinu, a u ukupnim površinama participiraju s 17,78%. Od krmnih kultura najveća proizvodnja zabilježena je na djetelini i lucerni na 3.578,37 ha ili 5,53% te livade na 1.414,17 ha i kontinentalnim travnjacima na 1.314,12 ha ili 2,03%.

Grafikon 4: Krmno bilje - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022.

Izvor 10: APPRRR

Do smanjenja proizvodnje došlo je kod šećerne repe koja se odvijala na 268,35 ha ili 13,20% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupno za voće i voćne vrste za izravna plaćanja zatraženo je 2.925,45 ha što je povećanje za 1,28 % u odnosu na prethodnu godinu, dok u ukupnim površinama sudjeluju s 4,52 %.

Tablica 7: Poljoprivredne kulture i tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022.

Red. broj	Naziv kulture	2021. Tražena površina (ha)	2022. Tražena površina (ha)	Indeks povr. 22./21.	Udio u uk. površ. %
1.	Pšenica	11.609,08	12.874,01	110,33	19.89
2.	Raž	11,49	4,31	35,94	0,01
3.	Tritikale	602,76	503,96	83,61	0,78
4.	Ječam	5.481,44	5.584,39	101,88	8,63
5.	Kukuruz	15.313,25	14.033,93	91,65	21,68
6.	Zob	1.453,86	1.354,97	93,20	2,09
7.	Proso i sirak	0,00	0,72	0,00	0,00
8.	Ostale žitarice	584,66	565,56	96,73	0,87
ŽITARICE		**35.045,05**	**34.921,85**	**99.65**	**53,97**
9.	Soja	6.519,19	6.884,72	105,61	10,64
10.	Suncokret	1.850,74	2.538,63	137,17	3,92
11.	Uljana repica	2.505,26	1.824,92	72,84	2,82
12.	Ostale uljarice	16,13	19,07	118,23	0,03
ULJARICE		**10.891,32**	**11.267,34**	**103,45**	**17,41**
13.	Djetelina i lucerna	3.750,01	3.578,37	95,42	5,53
14.	Trave i travolika paša	1.541,58	1.335,20	86,61	2,06
15.	Soja za stočnu hranu	3.652,58	3.608,13	98,78	5,58
16.	Stočni kelj, grašak, sirak, repa, bob, heljda	113,31	166,74	147,15	0,26
17.	Livade	1.585.56	1.414,17	89,19	2,19
18.	Kontinentalni travnjak	1.608,94	1.314,12	81,68	2,03
19.	Ostalo krmno bilje	146,25	87,67	59,95	0,14
KRMNO BILJE, LIV. I PAŠNJACI		**12.398,23**	**11,504,40**	**92,79**	**17,78**
20.	**Šećerna repa**	309,15	268,35	86,80	**0,41**
UKUPNO RATARSKE KULTURE		**58.643,75**	**57.961,94**	**98,84**	**89,57**
21.	Orah	1010,45	1.001,54	99,07	1,55
22.	Šljiva	513,74	517,74	101,78	0,80
23.	Jabuka	190,56	192,30	100,91	0,30
24.	Lijeska	462,31	494,88	107,05	0,76
25.	Višnja	101,47	99,09	97,65	0,15
26.	Kruška	58,04	56,84	97,93	0,09
27.	Miješani nasad voćnih vrsta i ostali nasadi (aronija, sibirska borovnica)	470,34	475,37	101,07	0,73
28.	Ostale voćne vrste	81,64	87,69	107,41	0,14
UKUPNO VOĆE I VOĆNE VRSTE		**2.888,55**	**2.925,45**	**101,28**	**4,52**
29.	Vinogradi	139,71	139,26	99,68	0,22
UKUPNO VIŠEG. NASADI		**3.028,26**	**3.064,71**	**101,19**	**4,74**
UKUPNO POVRĆE		**453,57**	**405,87**	**89,48**	**0,63**
30.	**Ljekovito bilje**	9,76	21,52	220,49	0,03
31.	**Kulture kratke ophodnje (šumarak, drveće i grmlja)**	22,37	805,93	3602,73	1,25
32.	**Ne koristi se u polj. svrhe (ugar, travne trake, cvjetne trake)**	2.327,42	2.451,22	105,32	**3,79**
SVEUKUPNO POLJ. POVRŠINA		**64.485,13**	**64.711,19**	**100,35**	**100,00**

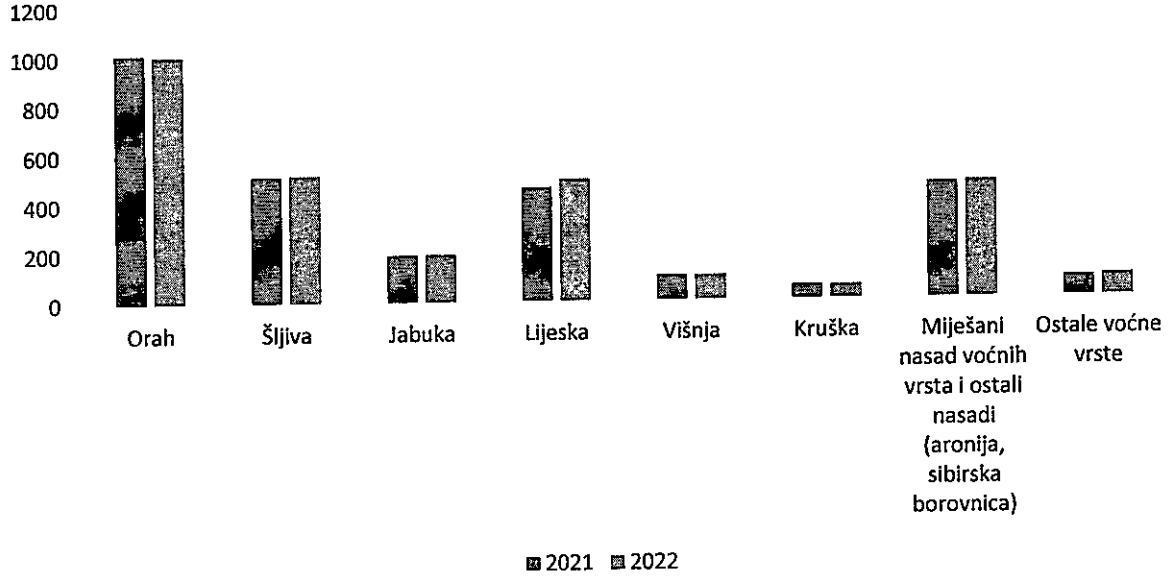
Izvor 11: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

5.1.Voćarstvo i povrtlarstvo

5.1.2. Voćarstvo

U Brodsko-posavskoj županiji djeluje više od 3.000 poljoprivrednih gospodarstava koji se bave voćarskom proizvodnjom na 2.925,45 ha u 2022. godini što je povećanje za 36,90 ha ili 1,28% voćarskih proizvodnih površina u odnosu na 2021. godinu kako je vidljivo u tablici 7. U ukupnim površinama ukupno voće i voćne vrste participiraju s 4,74%.
Od voćnih vrsta u odnosu na prethodnu godine najveće povećanje pod nasadima je kod lijeske koje je bila uzgajana na 494,88 ha (više 32,57 ha ili 7,05 %), i kod šljive koja se uzgaja na 517,74 ha (4 ha više nego prethodne godine), jabuke i mješanih nasada voćnih vrsta, dok je kod ostalih voćnih vrsta zabilježeno stagniranje ili blagi pad.
Kao jedan od razloga povećanja nasada orašastog (lupinastog) voća je korišenje europskih sredstava potpora iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020. Mjera M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja Podmjera 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava.
Proizvodnja jabuka odvijala se na 192,30 ha u 2022. godini i bilježi se blagi rast, odnosno za 1,74 ha ili 0,91% više nego prethodne godine, i proizvođači ulažu sredstva u tehnologije uzgoja. Budući nema otkupnih centara grupa proizvođača s više od 10 ha nasada planira gradnju skladišnih kapaciteta, hladnjaču sa sustavom kontrolirane atmosfere kapaciteta 20-50 vagona (200 do 500 tona) što u konačnici poskupljuje proizvodnju jabuke.
Određeni voćari obavljaju konverziju nasada gdje izvade određenu površinu nasada i sadnjom mladog voćnjaka osiguravaju perspektivu u bavljenju voćarstvom.

Grafikon 5: Voće i voćne vrste - tražene površine za izravna plaćanja 2021.-2022.

Izvor 12: APPRRR

5.1.2. Povrtlarstvo

Proizvodnja povrća u 2022. godine odvijala se na 405,87 ha ili 0,63 % površina prijavljenih za izravna plaćanja. Kod povrća se bilježi stagnacija, odnosno blagi pad za 47,70 ha ili 10,52%, iako je procjena da je prijavljeno 30%-40% od ukupne proizvodnje povrća na području Županije. Većina proizvodnje povrća odvija se na vanjskim površinama i okućnicam, dok ima i svjetlih primjera plasteničke proizvodnje u Općinama Velika Kopanica, Garčin, Rešetari i Davor.

Kao svijetli primjer plasteničke proizvodnje povrće je poljoprivredni obrt „DOMI„ vlasnika Tomislava Špehara koji proširuje proizvodnju uz pomoć kredita i sredstava IPARD program Europske unije. Pogon je najveći na području Brodsko-posavske županije i stalno zapošljava jedanaest radnika, dok u sezoni berbe rajčice još dodatno zapošljava sezonsku radnu snagu. Opremljen je najsuvremenijom kompjuterski upravljanom opremom za prihranu biljaka, ekološki prihvatljivim grijanjem na drvnu biomasu s automatikom i energetskom zavjesom koja štedi čak do 50 posto energije grijanja zimi, a ljeti služi za zasjenu i tada smanjuje temperaturu objekta do 6 stupnjeva u odnosu na vanjsku okolinu. Ujedno obrt posjeduje pakirnicu i posebno skladište za čuvanje rajčice do plasmana na tržište. Prodaja je organizirana preko trgovačkog centra Plodine i Trgovačkog centra Slavonski Brod.

Prema dostupnim informacijama Ministarstva poljoprivrede, Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva bilježi se pad proizvodnje začinske paprike, dok je povećana proizvodnja konzumne i paprike za ajvar, pogotovo na navodnjavanim površinama.

Od novih povrtlarskih kultura zastupljenih na poljoprivrednim gospodarstvima ističe se proizvodnja poriluka, a povećana je i proizvodnja češnjaka koja se odvija na 5-6 ha na istoku Brodsko-posavske županije. Sva proizvodnja ugovorena je s udrugom proizvođača češnjaka „Češnjak“ iz Cerića kod Vinkovaca.

Povećanje i kontinuitet opskrbe tržišta, prvenstveno povrtlarske proizvodnje ostvariti će se provedbom Sustava navodnjavanja Orubica, koji obuhvaća 326 ha poljoprivrednih površina.

5.1.3. Ekološka poljoprivreda

U Republici Hrvatskoj bilježi se značajan trend rasta u bavljenju ekološkom poljoprivredom u kojoj je tijekom 2021. godine evidentirano 5.937 proizvođača s površinom od 117.674,34 ha, a u 2022. godini je podneseno zahtjeva za 124.269,68 ha ekološke proizvodnje, više za 6.595,34 ha ili 5,60 %.

Zajedničkom poljoprivrednom politikom (ZPP) je utvrđen opći okvir za razvoj poljoprivrede u EU za razdoblje 2014. – 2020. Cilj je novih odredaba uspostaviti održivu konkurentnost kako bi se postigao gospodarski održiv sektor proizvodnje hrane te održivo gospodarenje prirodnim resursima EU u kojemu je ekološka proizvodnja prepoznata kao ključan element.

U Brodsko-posavskoj županiji registrirano je 970 fizičkih i pravnih ekoloških proizvođača koji su prema podacima u 2022. godini zasnovali proizvodnju na 6.793,56 ha, što je 100,00 ha ili 1,49 % više površina nego prethodne godine.

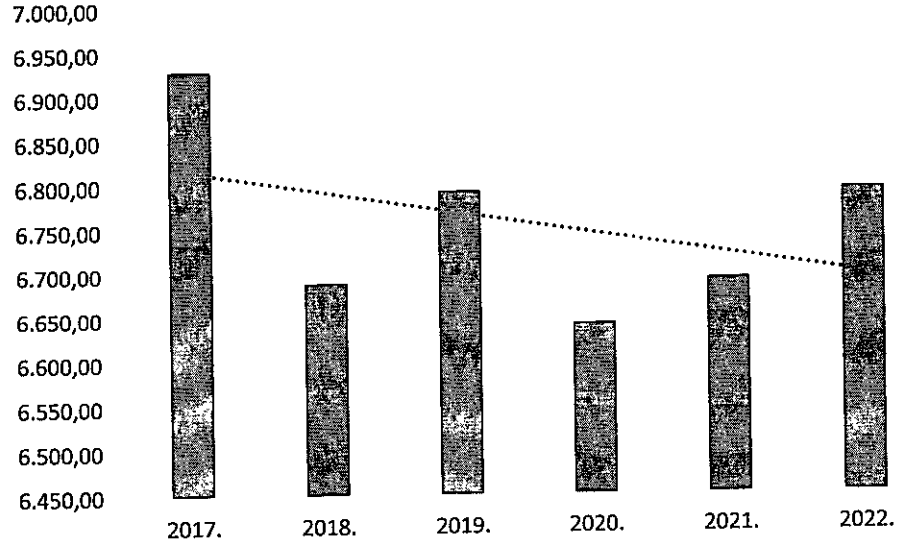
Površine pod ekološkim načinom uzgoja u Brodsko - posavskoj županiji karakterizira blagi rast, dok na državnoj razini bilježi daljnji značajniji rast, kako je vidljivo u tablici 8.

Tablica 8. Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2017. do 2022. godine

	2017.	**2018.**	**2019.**	**2020.**	**2021.**	**2022.**
BPŽ (ha)	6.930,00	6.689,78	6.793,54	6.642,77	6.693,56	**6.793,56**
RH (ha)	97.700,00	98.915,77	104.961,0	108.659,00	117.674,34	**124.269,68**

Izvor 13: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Agronet

Grafikon 6: . Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2017. do 2022. godine u BPŽ

Izvor 14: APPRRR

6. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje

6.1. Govedarstvo

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj za 2022. godinu prema podacima Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu bilježi pad brojnog stanja sa 153.352 krava na 135.085 krava što je za 18.267 krava (11,91 %) manje u odnosu na prethodnu godinu.

Na području Brodsko-posavske županije u 2022. ukupno je bilo 5.370 krava što je za 4.07 % manje krava u odnosu na 2021. kada je bilo 5.598 krava.

U Brodsko-posavskoj županiji je tijekom 2022. godine bilo 127 isporučitelja (tablica 8.) s isporučenih ukupno 12.000.594 kg kravljeg mlijeka (tablica 9.).

Usporedni pokazatelji s 2021. godinom ukazuju na smanjenje za 16 isporučitelja ili 11,18% s udjelom od 3,65% od ukupnih isporučitelja u RH, dok je isporučenog mlijeka 816.711 kg manje ili 6,37% s udjelom od 2,96% od ukupnog isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj.

U Brodsko-posavskoj županiji nalazi se ured Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu u Slavonskom Brodu koji na području županije prikuplja i u Središnji laboratorij za kontrolu mlijeka u Križevce dostavlja uzorke pojedinačnih životinja koje su u kontroli mliječnosti.

Tablica 8: Broj isporučitelja kravljeg mlijeka

Županija	Broj isporučitelja mlijeka						Udio ukupn (%)	Indeks 22./21.
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.		
BPŽ	203	179	161	153	143	127	3,65	88,81
RH	7.026.	6.193	5.473	4.750	4.115	3.480	100	84,57

Izvor 15: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Tablica 9: Isporučene količine kravljeg mlijeka

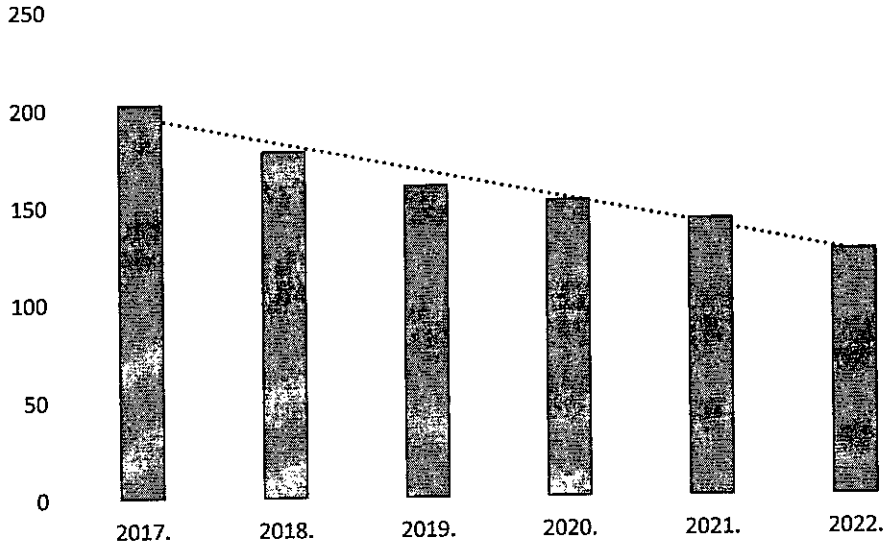
Isporučene količine kravljeg mlijeka						
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Županija	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)	Isporučeno mlijeko (kg)
BPŽ	12.912.615	12.062.282	12.099.959	13.073.158	12.817.305	12.000.594
RH	476.773.218	453.458.230	435.606.090	434.220.206	428.665.190	405.425.392

Izvor 16: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Uz stručne servise, od 2018. do 2020. godine poljoprivredna gospodarstva imaju osiguranu značajnu financijsku potporu kroz Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine, u

ukupnom iznosu od 195.000.000 kuna. Naime, kroz svaku od tri godine programskog razdoblja predviđen je iznos od 65.000.000 kuna po godini, od čega za uzgoj junica 45.000.000 kuna i 20.000.000 kuna za kupnju junica.

Grafikon 7: Gospodarstva koja se bave proizvodnjom mlijeka u BPŽ od 2017. do 2022.

Izvor 17: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Drugim riječima, u sektoru govedarstva poljoprivrednim gospodarstvima je kao financijska pomoć u trogodišnjem programskom razdoblju raspoloživo 135.000.000 kuna za uzgoj i 60.000.000 kuna za kupnju junica.

Izvorne pasmine goveda

Buša, istarsko govedo i slavonsko-srijemski podolac hrvatske su izvorne pasmine goveda te predstavljaju bogato genetsko nasljeđe. Zaštita ovih ugroženih pasmina određena je „Nacionalnim programom očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj", a zbog primijenjenih mjera agrarne politike i organizirane provedbe uzgojnih programa postupno raste njihova populacija. Služba za razvoj govedarstva u suradnji sa uzgojnim udruženjima (Udruga uzgajivača buše, Savez uzgajivača istarskog goveda, Udruga uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca) koordinira provedba uzgojnih programa, pri čemu je plansko vođenje uzgoja na temelju vjerodostojne matične evidencije jedna od najvažnijih uzgojnih aktivnosti.

Slavonsko-srijemski podolac

Nekada se ova pasmina goveda uzgajala uglavnom zbog korisnog rada i proizvodnje, te cijenjenog goveđeg mesa. Proizvodnja mlijeka je skromna (do 1000 litara u laktaciji). Slavonsko – srijemski podolac vrlo je skromnih hranidbenih prohtjeva, te se veći dio godine drži na paši. Zbog male populacije slavonsko – srijemski podolac je definiran kao kritično ugrožena pasmina, na čijoj zaštiti i očuvanju od 2008. godine djeluje Udruga uzgajivača slavonsko – srijemskog podolca.

Prema brojčanim pokazateljima u 2022. godini na području Republike Hrvatske registrirano je 39 stada sa 324 krave (30 više nego 2021.) i 17 bikova, a na području Brodsko-posavske županije 11 stada sa 123 krave (8 više nego 2021.) i 3 bika.

6.2. Svinjogojstvo

Podaci u tablici 10. se temelje na mjesečnim / godišnjim dojavama sa velikih farmi te sa obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava / OPG-a / kod kojih se provodi uzgojno selekcijski rad. Podaci se prikazuju po svakom pojedinom područnom uredu Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu te po farmama za svaku pojedinu županiju i to kroz pasminsku strukturu uzgojno valjanih muških i ženskih grla.

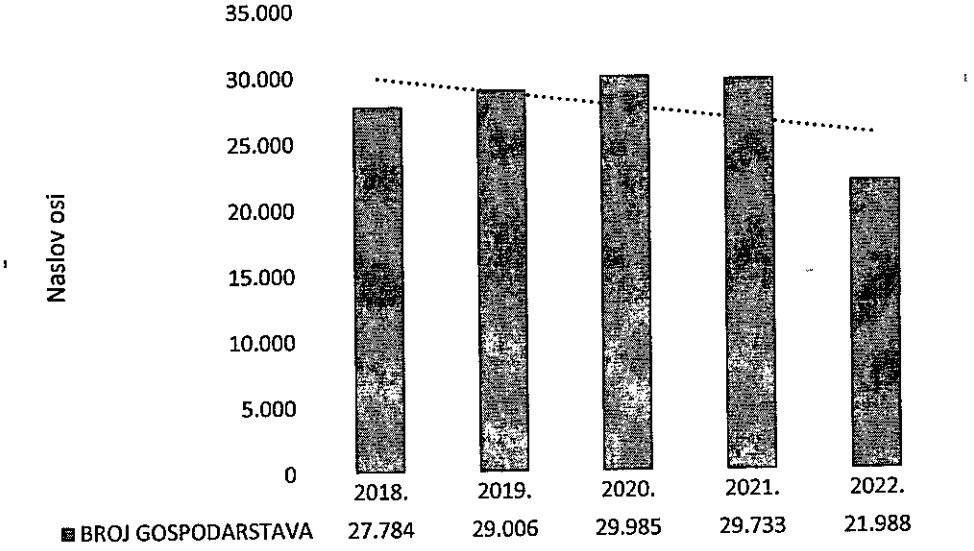
U 2022. godini na području Republike Hrvatske evidentirano je 21.988 gospodarstva sa 945.000 svinja svih kategorija što je smanjenje za 7.745 gospodarstava, i smanjenje za 27.000 svinja u odnosu na 2021. godinu.

Tablica 10: Ukupan broj gospodarstava, svinja svih kategorija u RH i broj krmača u BPŽ

GODINA	BROJ GOSPODARSTAVA	BROJ SVINJA SVIH KATEGORIJA	BROJ KRMAČA POD KONTR. POIZVODNOSTI
2018.	27.784	1.049.000	153
2019.	29.006	1.022.000	199
2020.	29.985	1.033.000	201
2021.	29.733	972.000	314
2022.	21.988	945.000	270

Izvor 18: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Grafikon 8: Svinjogojska gospodarstva u Republici Hrvatskoj od 2018. do 2022.

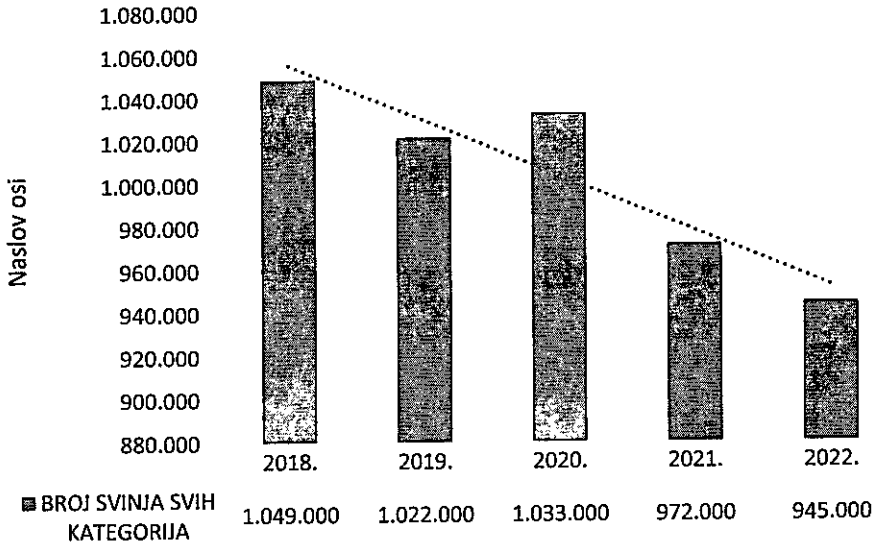
Izvor 19: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Broj krmača pod kontrolom proizvodnosti u BPŽ u 2022. godini iznosio je 270, što je 44 krmače manje u odnosu na 2021. godinu.

Proizvođačka organizacija „Slavonski svinjogojac" koja obuhvaća Brodsko-posavsku, Vukovarsku-srijemsku i Osječko-baranjsku županiju tijekom 2019. godine okupljala je 33 svinjogojca sa spomenutog područja koji raspolažu s oko 300 hektara poljoprivrednog zemljište i 20.000 grla svinja te prometom od oko 20 milijuna kuna.

U Program ruralnog razvoja uvrštena je mjera Dobrobit životinja koja svinjogojcima omogućava dodatne potpore ako primjenjuju nad standarde u proizvodnji. Navedene potpore iznose 28,50 eura po uvjetnom grlu svinja u tovu te 177,75 eura po uvjetnom grlu krmače i nazimice uz 65,13 eura godišnje po gospodarstvu za izradu plana hranidbe. Raspoloživa sredstva za ovu mjeru iznose 19.908.421,26 eura.

Grafikon 9: Ukupni broj svinja u proizvodnji 2018. - 2022.

Izvor 20: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Izvorne pasmine svinja

Na području Brodsko-posavske županije evidentirano je 57 jedinki uzgojno valjanih krmača crne slavonske svinje u 2022. godini. Na području Republike Hrvatske ukupno je 2.143 krmača crne slavonske svinje crne slavonske svinje bilo obuhvaćeno uzgojno selekcijskim radom u 2022. godini, što je smanjenje za 275 krmača u odnosu na prethodnu godinu.

Od izvornih pasmina u Republici Hrvatskoj uzgojno selekcijskim radom u 2022. godini obuhvaćeno je i 112 mangulica.

6.3. Ovčarstvo

Temeljem „Programa potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine" donesenog Odlukom Vlade Republike Hrvatske, osigurano je za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza za trogodišnje razdoblje ukupno 13,5 milijuna kuna, a za uzgoj izvornih pasmina peradi 1,5 milijuna kuna.

Prema podacima koji se nalaze u jedinstvenom registru ovaca i koza, u Republici Hrvatskoj u 2022. godini uzgajalo se oko 606.172 ovaca, od čega se uzgojno selekcijski rad provodio u populaciji od 41.768 grla uzgojno valjanih ovaca kod 425 uzgajivača.

Prema podacima iz jedinstvenog registra ovaca i koza u 2022. godini, a prikazanih u tablici

broj 11., u Brodsko-posavskoj županiji uzgaja se 10.242 ovce kod 573 posjednika.

Uzgojno selekcijski rad tijekom 2022. godine provodio se na populaciji od 546 uzgojno valjanih ovaca ili 187 grla manje u odnosu na 2021., odnosno 25,51% manje nego 2021. godine, kod 7 uzgajivača.

Tablica 11: Broj posjednika/uzgajivača i ovaca

Godina	Broj posjednika	Broj raspl. ovaca	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih	Broj uzgojno valjanih
2018.	649	18.304	5	311
2019.	644	35.446	8	385
2020.	661	44.290	8	643
2021.	578	12.183	8	733
2022.	573	10.242	7	546

Izvor 21: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Broj uzgojno valjanih grla hrvatskih izvornih pasmina ovaca

Cigaja je hrvatska izvorna pasmina koja se uzgaja ponajviše na području Slavonije i Baranje, u kvalitetnijim hranidbenim uvjetima pa je cigaja naša tjelesno najrazvijenija pasmina ovaca. Veličina populacije u RH je 976 grla, dok je na području Brodsko-posavske županije 231 grla ili 23,67% u odnosu na ukupan broj u RH, a uzgaja se isključivo radi proizvodnje mesa.

6.4. Kozarstvo

U Republici Hrvatskoj uzgaja se oko 65.227 koza, a u Brodsko-posavskoj županiji 708 grla koza s udjelom od 1,09 % u odnosu na ukupan broj koza prikazanih u tablici 12.
Brojno stanje uzgojno valjanih koza u Republici Hrvatskoj je u padu u odnosu na 2021. godinu i iznosi 6.645 grla koza manje, dok je u Brodsko-posavskoj županiji više za 51 grlo koze ili 7,76 %.

Tablica 12: Broj posjednika/uzgajivača i koza u RH i BPŽ

Godina	Broj koza RH	Broj koza BPŽ	% BPŽ/RH
2018.	81.140	868	1,06
2019.	82.290	774	0,94
2020.	85.903	896	1,04
2021.	71.872	657	0,91
2022.	65.227	708	1,09

Izvor 22: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

Tijekom 2022. godine u Brodsko-posavskoj županiji nije bilo isporuke kozjeg mlijeka

6.5. Peradarstvo

Izvorne pasmine peradi

Uzgojno selekcijski rad kod kokoši hrvatice u Republici Hrvatskoj provodio se na 3.116 kljunova kod 127 uzgajivača. U odnosu na 2021. godinu zabilježeno je smanjenje za 754 komada uzgojno valjane populacije.

U 2022. godini u Brodsko-posavskoj županiji provodio se na 90 kljunova s udjelom od 2,88% matičnih kljunova kokoši hrvatice u odnosu na ukupan broj kljunova u RH, prikazanih u tablici 13.

Tablica 13: Broj uzgajivača i umatičenih kljunova kokoši hrvatice na području BPŽ

Godina	Broj uzgajivača	Broj kljunova
2018.	7	191
2019.	7	191
2020.	5	114
2021.	4	77
2022.	3	90

Izvor 23: Hrvatska agencija za poljoprivredu hranu

Proizvodnja jednodnevnih pilića za tov

Prema ukupnoj bilanci jednodnevnih pilića za tov ukupna proizvodnja brojlera u BPŽ tijekom 2022. godine, kako je vidljivo u tablici 14., iznosila je 1.438.975 komada ili 12,79 % manje nego 2021. kod 22 posjednika ili 3 manje u odnosu na godinu prije.

U ukupnom broju komada na razini RH u 2022. godini, Brodsko-posavska županija participira s 3,65 %.

Tablica 14: Proizvodnja peradi na području BPŽ

Proizvodnja peradi				
	2021.		**2022.**	
	Broj komada	**Ukupno posjednika**	**Broj komada**	**Ukupno posjednika**
BPŽ	1.649.892	25	1.438.575	22
RH	39.353.018	342	39.410.179	560

Izvor 24: Hrvatska agencija za poljoprivredu hranu

U skladu s iskustvima poduzetnika Brodsko-posavske županije u uzgoju peradi posluje se na principu "ugovorene proizvodnje" za poznatog kupca (KOKA d.d. iz Varaždina) u vlastitom peradarniku. Za potrebe tržišta poduzetnici mogu sklopiti poslovnu suradnju sa poznatim kupcima (Valipile d.o.o. iz Sesveta, Perutnina Ptuj – PIPO iz Čakovca, te inozemnih klaoničara peradi).

Jedan od uspješnijih proizvođača brojlera u Brodsko-posavskoj županiji je "Farma Jozić Uzgoj Peradi", vl. Ante Jozića sa sjedištem u Slavonskom Kobašu s kapacitetom od 70.000 komada brojlera po turnusu u 2 objekta. Prvi objekt ima kapacitet 40.000 komada, dok drugi objekt sagrađen uz pomoć SAPARD sredstava ima kapacitet 30.000.

Obrt Farma Jozić ima dugogodišnje iskustvo u peradarstvu, kojim se uspješno bavi od 2002. godine. Obrt tovi brojlere u kooperaciji s KOKA d.d. iz Varaždina.

Na području Brodsko-posavske županije registrirano je 22 posjednika brojlera koji su isporučili na klanje ukupno 1.438.975 kljunova, 210.917 kljunova manje nego 2021. godine ili 12,78 % manje.

6.6. Konjogojstvo

Od utemeljenja Središnjeg registra kopitara, sustavnog obilježavanja životinja i registracije u Jedinstveni registar domaćih životinja broj upisanih kopitara bilježi kontinuirani rast na godišnjoj razini od 1,5 do 5,5%, uz jedini izuzetak u 2014. godini kada je utvrđen pad broja konja od 1,5%.
Navedeni trend nastavljen je i u 2022. godini, na čijem je kraju u Središnjem registru kopitara registrirano sveukupno 37.533 kopitara, što je za 3.257 kopitara (9,50%) više u odnosu na 2021. godinu.

Navedeni broj kopitara nalazi se u vlasništvu 7.395 vlasnika, a 2021. je bilo 7.250 posjednika što je povećanje broja posjednika za 145 ili 2,00 %.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede u Brodsko-posavskoj županiji u 2022. godini registrirana su 2.079 aktivna grla kopitara (porast za 50 grla ili 2,46% u odnosu na 2021.), a koja se nalaze u vlasništvu 394 posjednika, 11 posjednika više nego 2021. godine.

Izvorne i zaštićene pasmine konja

Izvorne i zaštićene pasmine kopitara obzirom na svoju veličinu populacije te na temelju ostalih propisanih parametara na temelju kojih se određuje status ugroženosti populacije životinja, upisane su u Popis izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinje te njihov potrebit broj (NN 127/98, 70/09, 73/03).

Na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini bila su registrirana 1.619 aktivna grla izvornih i zaštićenih pasmina konja u posjedu 320 vlasnika.

Najbrojnije pasmine konja na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini bile su izvorne i zaštićene pasmine: hrvatski hladnokrvnjak sa 875 grla (61 grlo više u odnosu na 2021. ili 7,49%), lipicanac sa 546 grla (11 grla manje u odnosu na 2021.) i hrvatski posavac sa 198 grla (15 grla manje u odnosu na 2021. ili 7,04%).

6.7. Pčelarstvo

Provedba uzgojnog programa iz pčelarstva u 2022. godini na području Brodsko-posavske županije provodila se kod 350 registrirana uzgajivača na 17.212 pčelinjih zajednica ili 50 više, odnosno 0,29 % više pčelinjih zajednica u odnosu na 2021. godinu.

Povećanje broja pčelara bilježi se na državnoj razini kod 9.190 registrirana uzgajivača na 460.827 pčelinjih zajednica ili 63 više pčelinjih zajednica u odnosu na 2021. godinu.

U tablici broj 15. prikazan je broj pčelara i pčelinjih zajednica na području Brodsko-posavske županije i Republike Hrvatske u 2021. i 2022. godini.

Tablica 15. Broj pčelara i pčelinjih zajednica

Županija	Broj pčelara		Broj pčelinjih zajednica		Indeks pčelinje zajednice 22./21.
	2021.	2022.	2021.	2022.	
Brodsko-posavska	351	350	17.162	17.212	100,29
Republika Hrvatska	9.188	9.190	460.764	460.827	100,01

Izvor 25; Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

7. ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA PODRUČJU BPŽ U 2022.

7.1. Izravne potpore

Svrha izravnih potpora je osigurati dugotrajnu održivost aktivnih poljoprivrednika koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost. Dodjeljuju se za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, za uzgoj ili držanje stoke, kao i za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj.

U izravne potpore ubrajamo izravna plaćanja koja se sastoje od potpore po površini i proizvodno vezanih potpora u stočarstvu i ratarstvu. Da bi ostvarili izravnu potporu poljoprivrednici koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost trebaju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredno zemljište koje je predmet izravne potpore mora biti upisano u ARKOD sustav, a sva stoka evidentirana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ).

Poljoprivrednici zainteresirani za izravne potpore pri obavljanju poljoprivredne djelatnosti na svojem gospodarstvu moraju poštivati niz uvjeta propisanih **Pravilnikom o provedbi izravne potpore i IAKS mjera ruralnog razvoja**. U obzir treba uzeti i **Pravilnik o višestrukoj sukladnosti** koji propisuje dobre poljoprivredne i okolišne uvjete i standarde upravljanja kojih se poljoprivrednici trebaju pridržavati na svim poljoprivrednim površinama koje koriste kao i pri držanju životinja.

7.2. Ruralni razvoj

Ruralni razvoj kao drugi stup Zajedničke poljoprivredne politike financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a dugoročni cilj je povećanje konkurentnosti poljoprivrede, održivo upravljanje prirodnim resursima i uravnotežen razvoj ruralnih krajeva.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. službeno je odobren sredinom 2015. godine. Njegova ukupna alokacija iznosi 2.383 milijarde eura, od čega se 2.026 milijarde eura financira iz Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske. Programom je definirano 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima općenito.

7.3. Zajednička organizacija tržišta

Zajednička organizacija tržišta (ZOT) je niz instrumenata i mjera reguliranih EU zakonskim okvirom koje se koriste na EU tržištu kako bi se stabilizirale cijene i ponuda poljoprivrednih proizvoda.
One su čest i brz odgovor na neravnoteže na tržištu i krizne situacije jer kroz interventna plaćanja u slučaju poremećaja na tržištu ili u slučaju određene nestabilnosti ublažavaju posljedice za poljoprivrednike.

Zajednička organizacija tržišta uključuje:

- vinsku omotnicu sa slijedećim mjerama: Ulaganja u vinarije i marketing vina; Promidžba na tržištima trećih zemalja; Restrukturiranje i konverzija vinograda; Informiranje u državama članicama i Obavijesti),
- stočarstvo sa slijedećim mjerama: pčelarstvo i dostava podatka sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda,
- horizontalne mjere uključuju: školska shema 2019/2020; uvozne i izvozne dozvole; javne intervencije i privatno skladištenje te mjere informiranja i promocije,

7.4. Nacionalne potpore

Nacionalna potpore uključuje slijedeće potpore: sektor konjogojstva; početak rada proizvođačkih organizacija; obnova proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva; unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, uzgoju ovaca i koze te izvornih pasmina peradi; školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka; potpora za proizvode šećerne repe.

7.5. Pomorstvo i ribarstvo

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020. (EFPR) osigurava sredstva ribarskoj industriji i ribarima kako bi se prilagodili novim uvjetima u sektoru i postigli gospodarsku i ekološku održivost. Fond promiče ekološko ribarstvo i ekološke metode proizvodnje, te potiče i održiv razvoj u ribarskim područjima. Kroz njega se financiraju razne aktivnosti od istraživanja tržišta do modernizacije flote i smanjenja ribarskih kapaciteta što ga čini bitnim za upravljanje europskim ribarskim sektorom.

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH 2014. – 2020. (OPPiR) se financira kroz Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR). Ukupna financijska alokacija za OPPiR iznosi oko 350 milijuna eura, od čega je udio EU sredstava 252,6 milijuna eura. Program obuhvaća preko 36 mjera usmjerenih na cjelokupni sektor ribarstva, od slatkovodnog i morskog uzgoja, slatkovodnog i morskog ulova, ribarske infrastrukture pa do razvoja zajednica i područja ovisnih o ribarstvu.

7.6. Isplaćene potpore za Brodsko-posavsku županiju u periodu od 2021.-2022.

U tablici broj 16. daje se pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za Brodsko-posavsku županiju za 2021. i 2022. godinu.

Putem jedinstvenog zahtjeva za sve mjere potpore poljoprivredi u 2022. godini s područja Brodsko-posavske županije ostvareno je 46.561.727,26 eura što je za 1.433.720,64 eura ili 3,18% više isplaćenih sredstava u usporedbi s 2021. godinom.

Tablica 16: Pregled ukupno isplaćenih potpora po mjerama za BPŽ od 2021-2022.

Red. broj	Naziv mjere	2021. eura	2022. eura	Indeks 22/21
1.	IZRAVNA PLAĆANJA – EFJP	22.393.028,61	22.694.640,08	101,34
2.	MJERE ZAJEDNIČKE ORGANIZACIJE TRŽIŠTA – EFJP	237.324,88	3.043.365,63	1282,3
3.	PROGRAM RURALNOG RAZVOJA – EPFRR	20.104.701,66	18.411.464,10	91,58
4.	NACIONALNA PLAĆANJA	2.392.951,48	2.412.257,45	100,81
SVEUKUPNO		**45.128.006,62**	**46.561.727,26**	**103,18**

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Isplata svih mjera poljoprivredne politike po županijama u 2022. godini

U tablici 17. prikazane su ukupno isplaćena sredstva po svim mjerama poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2021. do 31.12.2022. godine.

Za sveukupne potpore poljoprivredi u Republici Hrvatskoj po županijama s obzirom na poljoprivredne površine, sveukupno isplaćene potpore iznose 910.554.698,02 eura što je 29.432.068,75 eura ili 3,34% više isplaćenih potpora nego 2021. godine.

Ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u Brodsko-posavskoj županiji iznosile su 46.561.727,26 eura s udjelom od 5,11 % u ukupnim potporama u Republici Hrvatskoj, što BPŽ svrstava na 8. mjesto po iznosu isplaćenih potpora.

Tablica 17: Ukupna isplata potpora svih mjera poljoprivredne politike po županijama u periodu od 01.01.2021. do 31.12.2022. godine

Županija	Ukupno isplaćene potpore 2021. (eura)	Ukupno isplaćene potpore 2022. (eura)	Udio u ukupnim potporama 2022. %	Index 2022/2021
1. Bjelovarsko-bilogorska	65.270.042,38	62.967.091,31	6,92	96,47
2. Brodsko-posavska	**45.128.006,62**	**46.561.727,26**	**5,11**	103,18
3. Dubrovačko-neretvanska	16.462.453,16	11.225.507,54	1,23	68,19
4. Grad Zagreb	20.129.361,55	64.334.182,37	7,07	319,60
5. Istarska	35.129.260,91	35.865.262,29	3,94	102.10
6. Karlovačka	27.329.954,13	25.584.108,20	2,80	93,61
7. Koprivničko-križevačka	50.090.692,41	48.446.991,38	5,32	96,72
8. Krapinsko-zagorska	21.861.572,40	18.671.194,37	2,05	85,41
9. Ličko-senjska	39.880.487,52	40.537.372,67	4,45	101,65
10. Međimurska	29.378.049,31	30.613.138,74	3,36	104,20
11. Osječko-baranjska	142.422.206,03	144.326.657,87	15,85	101,34
12. Požeško-slavonska	29.954.856,95	28.013.581,89	3,08	93,51
13. Primorsko-goranska	18.831.944,08	18.084.274,14	1,99	96,03
14. Sisačko-moslavačka	46.668.324,14	48.411.686.,97	5,32	103,74
15. Splitsko-dalmatinska	30.898.206,21	27.770.022,97	3,05	89,88
16. Šibensko-kninska	17.212.951,99	22.276.768,45	2,45	129,42
17. Varaždinska	25.037.391,64	25.752.385,75	2,83	102,86
18. Virovitičko-podravska	59.266.195,96	58.644.454,32	6,44	98,95
19. Vukovarsko-srijemska	84.473.244,95	75.052.558,60	8,24	88,85
20. Zadarska	35.947.764,76	39.166.777,36	4,30	108,95
21. Zagrebačka	39.782.140,70	38.248.953,57	4,20	96,15
SVEUKUPNO	**881.122.629,27**	**910.554.698,02**	**100,00**	103,34

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

7.7. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda

Vrijednost izvedenih radova na obnavljanju i održavanju kanala na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini ukupno su iznosili **9.645.171,58 kn**, (1.280.134,26 eura).

Ukpna dužina kanalske mreže III i IV reda s održavanim kanalima i rasporedom sredstava utrošen za poslove je slijedeći za dva slivna područja kako slijedi:

- VGI «Brodska posavina» Slavonski Brod, od ukupno 2.707,560 km kanalske mreže, održavano je 970,86 km i utrošeno 5.456.434.15 kn, (724.193,26 eura),

- VGI «Šumetlica-Crnac» Nova Gradiška, od ukupno 1.225,100 km kanalske mreže, održavano je 670,45 km kanalske mreže i utrošeno 4.188.737,43 kn, (555.940,99 eura).

Na oba slivna područja pokošeno je i održavano ukupno 1.641,31 km kanala ili 41,74%, dok je za obnovu i uređenje preostalo 2.291,34 km kanala ili 58,26 % od sveukupno 3.932,65 km kanala.

7.8. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi Brodsko-posavske županije 2020. - 2022.

Tablica 18. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja, mjera i potpora u poljoprivredi BPŽ 2020.-2022.

Reb r.	NAMJENA	ISPLAĆENA POTPORA (eura)			INDEKS POTPORA	UDIO U UKUPNIM POTPORAMA
		2020..	2021.	2022.	22./21.	U 2022.. (%)
DRŽAVNA POTPORA POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU						
1.	Izravna plaćanja	22.300.645,07	22.393.028,61	22.694.640,08	101,34	46,57
2.	Mjere tržišne potpore - EFJP	180.377,38	237.324,88	3.043.365,63	1282,36	6,25
3.	Program ruralnog razvoja	23.952.249,18	20.104.701,66	18.411.464,10	91,57	37,78
4.	Nacionalna plaćanja	212.580,44	2.392.951,48	2.412.257,45	100,81	4,95
Ukupno izravna plaćanja, potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja		**46.645.852,06**	**45.128.006,,62**	**46.561.727,26**	**103,18**	**95,73**
5.	Održavanje kanala	591.427,44	1.214.650,81	1.280.134,26	105,39	2,63
UKUPNO:		**47.237.279,51**	**46.342.657,39**	**47.841.861,52**	**103,24**	**98,17**
PRORAČUNSKA SREDSTVA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE						
7.	Programi, ulaganja, subvencije	2.488.266,53	1.079.213,88	**889.782,57**	88,45	1,83
SVEUKUPNO:		**49.725.546,04**	**48.317.687,89**	**48.731.644,09**	**100,86**	**100**

Iz podataka prikazanih u tablici 18. vidljivo je slijedeće:

1. Sveukupno ostvarene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2022. godini iz državnog, europskog i županijskog proračna iznose **48.731.644,09 eura i veća su za 413.956,20 eura, odnosno 0,86 % u usporedbi sa 2021. godinom.**

2. Ukupno ostvarena izravna plaćanja iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi, mjere tržišne potpore, ruralne mjere i nacionalna plaćanja iznose **22.684.640,08 eura i veća su za 291.611,47 eura ili 1,30 % u odnosu na 2021. godinu.**

3. Od ukupno isplaćenih izravnih plaćanja, potpora, ruralanih mjera i nacionalnih plaćanja za Brodsko-posavsku županiju u 2022. velik udio odnosi se na izravna plaćanja iz Europskoga fond za jamstva u poljoprivredi koja iznose 22.684.640,08 eura ili 46,57%, zatim ruralne mjere iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u iznosu od 18.411.464,10 eura ili 37,78 % dok je 3.043.365,65 eura ili 6,25 % iz Mjera tržišne potpore, a 2.412.257,45 eura ili 4,95 % odnosi se na Nacionalna plaćanja.

   Preostala sredstva uložena na području Brodsko-posavske županije odnose se na čišćenje kanala u iznosu od 1.280.134,26 eura ili 2,63 % te županijska proračunska sredstva u iznosu od 889.782,57 eura ili 1,83% od sveukupno isplaćenih sredstava.

   Najviše isplaćenih sredstava u 2022. godini odnosi se na Izravna plaćanja koja iznose 22.684.640,08 eura što je za 291.611,47 eura ili 1,30 % više u odnosu na prethodnu godinu.

   Realizacija Nacionalnih plaćanja u 2022. godini iznose 2.412.257,45 eura, što je više nego prethodne godine za 19.305,97 eura, a kroz Program ruralnog razvoja isplaćeno je 18.411.464,10 eura, 1.693.237,56 eura manje nego 2021. godine ili 8,42 % manje.

   Sredstva mjera zajedničke organizacije tržišta – EFJP u 2022. godini realizirana su u iznosu od 3.043.365,63 eura i veća su za 2.806.040,75 eura nego 2021. godine.

8. Zaključna razmatranja

Iz svega navedenoga može se zaključiti da je 2022. godine za poljoprivredu Brodsko-posavske županije **ostvaren pozitivan trend unapređenja proizvodnih pokazatelja koji se potkrijepljuje u sažetku slijedećim podacima**:

1. Ukupna poljoprivredna proizvodnja prema podnesenim zahtjevima za državnom potporom u 2022. godini odvijala se na 64.711,19 ha, te predstavlja povećanje za 226,06 ha ha ili 0,35 % poljoprivrednih površina u sustavu potpora u odnosu na prethodnu godinu. Najveća zasijanost površina u 2022. godini tradicionalno je sa žitaricama na 34.921,85 ha, što je 123,020 ha ili 0,35 % manje u odnosu na 2021. godinu.

   Dohodovnija proizvodnja uljarica odvijala se na 11.267,34 ha, od toga soja zauzima 6884,72 ha, 365,53 ha više nego 2021. godine, a suncokret je zasijan na 2.538,63 ha i to 687,89 ha više nego prethodne godine.

   Površine pod voćarskim kulturama su na 2.925,45 ha što je povećanje za 36,90 ha ili 1,28 % više nego 2021. godine

   Površine pod ekološkim načinom uzgoja karakterizira povećanje poljoprivrednih površina u 2022. godini koji se odvijao na 6.793,56 ha ili 100,00 ha, odnosno 1,45% više u odnosu na 2021. godinu. Prema podnesenim zahtjevima za potporu udio ekoloških površina u komercijalnim površinama iznosi 10,44 %.

2. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje kroz aktivnosti Ministarstva poljoprivrede i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu tijekom 2022. godine odnose se na:

- **Nastavljen je trend pada broja krava u uzgoju s 5.598 na 5.370 krava u 2021. godini ili 228 krava manje nego 2021. godine. U Brodsko-posavskoj županiji bilježi se smanjenje proizvodnje mlijeka koja je u 2022. iznosila 12.000.594 kg ili 816.711 kg, odnosno 6,37 % manje isporučenog mlijeka u odnosu na 2021. godinu.**

- **Broj krmača u uzgoju, kontroli proizvodnosti na području Brodsko-posavske županije u 2022. godini je 270 komada, 44 manje nego 2021. godine.(14,01%),**

- **Brojno stanje uzgojno valjanih ovaca u 2022. godini je 546 grla i 231 grlo izvorne hrvatske pasmine cigaje što čini 23,67 % ukupnog broja u Hrvatskoj,**

- **registrirana 2.079 aktivna grla kopitara, 50 više (2,46%) nego 2021. godine.**

- **Proizvodnje brojlera koja je iznosila 1.438.575 komada, 211.317 komada manje nego 2021. godine u BPŽ.**

3. **Upisnik poljoprivrednika gdje je upisano 7.119 gospodarstava što je 130 gospodarstava ili 1,77 % manje na području Brodsko-posavske županije u odnosu na 2021. godinu.**

Ukupno isplaćene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2022. godini sveukupno iznose **48.731.644,09 eura i veće su za 413.956,20 eura, odnosno 0,86% u usporedbi sa 2021. godinom.**

Stručne institucije, LAG-ovi, trebaju i dalje educirati i servisirati obiteljska gospodarstva za proizvodnju dohodovnijih kultura, iskoristivost sredstava iz Programa ruralnog razvoja te programe potpore unaprjeđenju proizvodnog potencijala stočarske proizvodnje.

4. Od 26 dostavljenih Programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem jedinica lokalne samouprave, Ministarstvo poljoprivrede je dalo suglasnost na dvadeset Programa slijedećim općinama: Bebrina, Brodski Stupnik, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogićevci, Gundinci, Klakar, Nova Gradiška, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Sikirevci, Slavonski Brod, Slavonski Šamac, Velika Kopanica, Stara Gradiška, Bukovlje, Staro Petrovo Selo i Rešetari.

Za povećanje produktivnosti poljoprivredne proizvodnje potrebna je žurna provedba Zakona o poljoprivrednom zemljištu u smislu ubrzavanja procesa davanja suglasnosti na Programe raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države od strane Ministarstva poljoprivrede te žurna provedba istih od strane jedinica lokalne samouprave.

Podaci o financijskim rezultatima poslovanja u poljoprivredi u 2022. i vanjskotrgovinskoj razmjeni poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda biti će prezentirani u sklopu Analize poslovanja gospodarstva Brodsko-posavske županije u 2022. s dostupnim pokazateljima za 2023. godinu na prvoj jesenskoj sjednici Županijske skupštine.

S poštovanjem,

PRIVREMENI PROČELNIK

Željko Burazović, mag.ing.agr.

REPUBLIKA HRVATSKA - UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO I POLJOPRIVREDU - SLAVONSKI BROD BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA